

Den 17 januari. I sin bok "Och regeringen satt kvar" har f.d. statsrådet Ulla Lindström berättat att när Sohlman i februari 1961 infunnit sig hos Chrustjev för att överlämna det brev Erlander skrivit till denne i anledning av Nanna Svartz 'meddelande om Raouls vistelse' på ett mentalsjukhus, avslöjade Chrustjeps "åskmörka ansikte redan vid hälsningsceremonien att han var informerad på förhand om anledningen till Sohlmans besök och inställd på att avvisa varje framställning i ämnet. Chrustjev hade tagit ehot det svenska brevet men inte sprättat upp det utan efter Sohlmans introduktion börjat häftigt förebrå honom för den svenska aktionen som sade han - inte är något annat än ett led i det kalla kriget." Hon berättar vidare att när man vid Chrustjeps besök i Sverige år 1964 tog upp Wallenberg-affären, hade denne blivit utomordentligt upprörd, "näst intill ett vredesutbrott." Hade han anat att detta ämne skulle bringas på tal, skulle han aldrig ha kommit till Sverige. I väntrummet utanför statsrådsberedningen, fortsätter Ulla Lindström, "sitter patetiskt väntande W,s familj och deras advokat." Vad kommer familjen att företa sig?" Olof Palme hade tillbringat natten med att läsa UD,s vitboksmaterial och menade att vi tog oerhörda ~~risker~~ inrikespolitiska risker om vi nu släppte rysarna utan någon sorts utfästelse om Om närmare undersökningar. Statsministern skulle komma att framstå inför svensk opinion som en undfallande person, som låter sig och Sverige behandlas hur som helst. Det lät ett tag på Erlander och Palme, som om de ville riva alla broar omgäende. Statsministern talade om den oerhörda risk vi löpte om vi valde att ingenting avslöja men historien sippade ut på andra vägar. före valet, Erlander trodde att "om nyheten exploderar 14 dagar före valet kommer andra regeringsledamöter att sitta här efteråt." Men Torsten Nilsson ville som utrikesminister inte riva några broar och Ulla Lindström instämde med eftertryck. Erlander var därefter med om att välja uppskovslinjen, en menlös kommuniké och ett stramt uttalande vid sidan om.

Strax före julen 1970 blev Maj intervjuad av en redaktör Eric Sjöquist i Expressen, vilken år 1964 lämnat ett reportage om borttagandet av över Raoul i Budapest. Intervjun var föranledd av att den ryska författaren Solsjenitsyn i ett drama "Fången och lägeglänkan" låter en av pjäsens personer tala om en svensk miljonärsson, som han sammanträffat med i ett fångläger i Kujbysjev i Uralområdet och som man där sökte omskola, så att han skulle avsky kapitalisterna och särskilt sin far. I dag har Sjöquist publicerat en artikel i Expressen, där han redogör för sin intervju med Maj samt också omnämna fruarna Kollontaj Svetlana, Nanna Svartz, Ulla Lindström och Synne Bällander. Enligt intervjun har Maj bl.a. berättat att hon och jag före Palmes officiella resa till Sovjetunionen (Moskva) år 1970 uppvaktat denne, varvid Palme sagt att det inte kommit fram något nytt, att vittnena var förbrukade och att han inte ämnade föra Wallenberg-affären på tal. Vid intervjun sade Maj att det inte är vittnena som äro förbrukade utan i stället de svenska myndigheter, vikas plikt

det borde vara att utnyttja vittnesmålen. För sin del trodde hon mer på ojämna vittnen än på sovjetmyndigheternas stereotypa lögn och slutade med förklaringen "Jag kapitulerar inte."

På kvällen ringde en ungrare (30) vid namn Georg Karap, boende i Spånga tel 760,88,48, och anställd som chaufför hos en firma Hellgren, Östgötagatan 67. Han uppger att han var förlovad med en ungersk flicka vid namn Feher, vilkens far skulle haft en hög ställning i Ungern och stått nära ministerpresidenten Kadar. Vid en måltid hos flickan Fehers föräldrar hade talet kommit på Raoul Wallenberg och man hade då nämnt att denne på sommaren 1966 levte i ett fångläger i Sibirien.

En rysk författare vid namn Anatolij Martjenko har i en bok, som år 1969 utgivits av P.A. Norstedts förlag under titeln "Mitt vittnesbörd" givit skakande skildringar av sitt liv som fånge i Sojet-unionen. Vid genomläsning av hans bok har jag fäst mig vid bl.a. följande episoder. Vid en föreläsning i ett fångläger i Potma distriktet i närheten av Moskva hade en fånge frågat föreläsaren varför ingen av de mera progressiva författarna till exempel Solsjenitsyn eller Nekrasov, fått ordet vid en av föreläsaren omnämnd författarkongress. Föreläsaren hade då svarat att det var möjligt att ge ordet till alla, men här blandade sig den närvarande K.G.B. representanten Postnikov in i samtalet. Solsjenitsyns blotta namn verkade på honom som på alla lägerofficerare, uppsyningsmän och K.G.B. män som ett rött skynke på en tjur." Det kom formligen fräga att stå dem om munnen."

På hösten 1965 kom Martjenko till lägersområdets sjukhus för behandling. Han lyckades där få tjänstgöring som sjukvårdare. Under denna tjänstgöring hade han tillfälle att besöka sjukhusets psykiatriska avdelning som alla kallade "därhuset". Han berättar därom: "När jag steg in på gården kände jag mig ängslig. Där promenerade de sjuka fångarna omkring under fredligt samspråk. Det kanske bara var lindrigt rubbade, sådana som bara var litet vrickade. Jag gick igenom hela byggnaden och alla cellerna. Överallt möttes jag av samma bild. Man satt och läste, spelade schack eller samtalade med låg röst. Sjukvårdarna skratade åt mig som sökte efter sinnessjuka här: "Du är visst lite vrickad själv, Vet du inte var galningarna finns. Dem har du väl sett i lägret."

"Är verkligen alla här normala? Finns det inte en enda, som faktiskt ^{är} sinnessjuk? Frågade jag en sjukvårdare, som jag kände. Han förklarade att det också brukade finnas verkligt sinnessjuka men att de inte brukade bli kvar länge, utan skickades tillbaka till lägret. Ibland skickades de också till Serbskij-institutet i Leningrad för specialistundersökningen. Där brukade de vanligen förklaras vara normala och lägerledningen brukade få ett utlåtande att den skulle behandla dem som vanliga friska människor (Med rannsakningsfångar förhöll det sig på annat sätt. På Serbskij-institutet kunde man förklara vem som helst för sinnessjuk, även om det endast rörde sig högst obetydliga psykiska störningar eller ^{ny} och med om helt friska personer om K.G.B. så krävde." Martjenko berättar vidare att han bland därarna träffade en bekant, som brukat ge sig in i dispyter med de officerare som svarade

för den politiska undervisningen, och med besökande föreläsare, varvid han satt dem på hala med sina frågor och slutledningar. Hur många gånger man än satte honom i arresten på grund av hans frågvishet hade han inte givit upp. På frågan hur det kom sig att han hamnat på dårhuset svarade han att det fanns gott om sådana som han. Lägerledningen fann det betydligt lugnare att ha dem på dårhuset än i lägret.

Den 24 januari. I dag hade vi besök av Georg Karap, Duvbovägen, 118/ Spånga, Bromsten tel, 760,88. 48. som berättade, att han var son till eh-tullofficer i Budapest, som år 1945 blivit fången i Jugoslavien och suttit i fängelsedär 8 år och som numera var död. Han hade förlorat sin förmogenhet, när kommunismen genomfördes i Ungern. Karap hade i Ungern (Budapest) haft stadigt sällskap med en flicka vid namn Elisabet Fehér, ~~Kattarx~~ vilkens familj bott i närheten av Karaps hem. Flickans far Lajos Fehér var minister i Kadars ministär. Självt utan eget departement hade han kontroll över finans-, militär och polisdepartementen samt var ministärens förbindelseman med de ryska myndigheterna. Han hade redan tidigt varit god vän med Chrustjov och varit tillsammans med honom.

En dag på våren 1966 hade Karap tillsammans med Elisabet Fehér varit på lunch i familjen Fehérs villa i Viragaroc (gatan) 4. Vid lunchen hade han hört makarna Fehér tala med varandra om en person vid namn Wallenberg, som levde i ett internat (läger) i Sibirien. Karap hade då frågat om det var en tysk, men fick då till svar att han var svensk. Man hade nämnt lägrets namn men K. kom inte ihåg det. Ett namn som började med ett ^{person} (namn). Makarna talade om att W. levde och möjligen skulle kunna bli fri om svenska regeringen skulle kräva det.

Fehér hade någon månad före lunchen kommit hem från ett besök i Moskva.

År 1967 hade K. flytt från Ungern till Jugoslavien. Fastän Fehér då var på besök i Moskva hade han omedelbart fått kännedom därom. Från Jugoslavien hade K. kommit till ett flyktingläger Latina i Italien. Han tror att det i lägren i Latina, Capua och Trieste kan finnas Kartotek, där man kan få upplysningar. K. kom i dec. 1967 till Sverige.

Elisabet Fehér har fortfarande jobb i Budapest. En flicka vid namn Maria Ban, som går på konstfack i Budapest, känner henne och kan intyga att han varit i Elisabet Fehérs sällskap. Hon är god vän med en journalist Disa Måstad i Dagens nyheter Brännkyrkogatan 60 tel, 69.66.33.

Karap önskar att saken inte kommer till offentligheten av hänsyn till hans mamma, som lever i Pilsen, gift med en advokat.

Den 26 januari. Karap har i dag telefonerat att han begärt ett samtal med den ungerska tolken i det läger vid Alvesta (0472 - 11772) där Karap vistats en tid efter ankomsten till Sverige. Denna tolk hette Meszeros, en äldre man, som var snickare. Meszeros hade emellertid inte låtit höra av sig. Karap hade velat av

honom få veta , vad den ungerska prästen i Latina - lägret hette. På den tiden under år 1967 , då Karap vistats där , hade den ungerska prästen hette Asztalos. Det fanns ett tiotal präster av olika nationalitet i lägren Latina- Capua - Trieste.

Utrikesdepartementet :Departementsekreterare Kaj Falkman har sänt Maj följande meddelande den 20.1.1971.

Minister Leifland i Washington har meddelat att The University of Michigan , College of Architecture and Design planerar hylla Raoul Wallenberg vid en festlighet den 9-10 mars 1971. Universitetet har meddelat att Raoul Wallenberg var arkitektelev vid skolan Universitet avser hylla honom som arkitekt och för hans framstående humanitära insatser för att rädda livet på tusentals människor som hotades av utrotning i Ungern .

Initiativet har tagits av Mr. Sol King , president i Albert Khan Associates, Inc. i Detroit , som var klasskamrat till Raoul Wallenberg. Arrangören för ceremonien är Mr. Reginald F. Malcolmson , Dean vid College of Architecture and Design. Till ceremonien har inbjudits Mr. Percival Goodman , en framstående New-York arkitekt , som kommer att hålla ett anförande . Minister Leifland kommer även att närvara.

Maj tillfrågades av Falkman om någon av familjen ville närvara.

~~Undertecknat~~ Kaj Falkman .

